

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਫੁਲ ਬੈਚ

ਏ.ਡੀ.ਕੋਸ਼ਲ ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਡੀ.ਐਸ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਜੇ.

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਧਾਰ ਵਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, -ਜਵਾਬਦਾਰ।

1970 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 12 12।

17 ਮਾਰਚ 1972 ਈ.

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ (1950)-ਆਰਟੀਕਲ 154, 166, 233, 234 ਅਤੇ 311 - ਆਰਟੀਕਲ 233 ਅਤੇ 234 ਵਿੱਚ "ਗਵਰਨਰ" ਸ਼ਬਦ - ਕੀ ਗਵਰਨਰ "ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ" ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ - ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ—ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ-ਰਾਜਪਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ—ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ (ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਾਖਾ) ਨਿਯਮ, 1951— ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 7—ਕੀ ਧਾਰਾ 234 ਅਤੇ 311 ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ-ਪ੍ਰੀਵੈਂਸ਼ਨ ਆਫ ਕਰੱਪਸ਼ਨ ਐਕਟ (1947 ਦਾ II)—ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1) (ਬੀ)- ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ-ਕੀ ਵੈਧ ਹੈ।

(ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ. ਜੇ., ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ., ਕੋਨ ਟ੍ਰ.) ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 234 ਵਿੱਚ "ਉਸਦੀ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ" ਜਾਂ "ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ। ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ . ਦੋਵਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ "ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ" ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਬਦ ਉਲਝਣ ਜਾਂ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਆਰਟੀਕਲ 233 ਅਤੇ 234 ਵਿੱਚ "ਰਾਜਪਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ' ਜਾਂ "ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ" ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 52, 53 ਅਤੇ 74)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਬਾਕੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਲੇਖ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦਾ ਇੱਕ ਢੰਗ ਜਾਂ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਰਸਮੀ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। (ਪੰ: ੭੪)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਰੂਲਜ਼, 1951 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 7 ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧੀਵਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ।

^s (ਪਾਰਾ 82)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ, ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਡਿਸਟੈਂਸਿਓ ਐਕਟ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ।

(ਪੰ: ੮੩)

ਮੰਨਿਆ, (ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ. ਕੰਟਰਾ.) ਕਿ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ "ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ" ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਟੇਰੀਆਂ ਵਜੋਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੰਨੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਜੋਂ। (ਪਾਰਾ 11 ਅਤੇ 23)

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 154 ਅਤੇ 156 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਵਰਤਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 233 ਅਤੇ 234 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਸੌਂਪੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 10, 17 ਅਤੇ 29)

ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਰੂਲਜ਼, 1951 ਦੇ ਭਾਗ ਡੀ ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ 7 ਵਿੱਚ, ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਜੱਜ I.C.I ਅਲ ਸਰਵਿਸ ਟੂ ਜੀ
ਉੱਪੇ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ F ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਤਾਕਤਵਰ ਹਨ। ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਨਿਯਮ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਅਤੇ 311 ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

(ਪੈਰਾ

ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੰਨਾ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜਪਾਲ ਹੈ ਰਾਜ ਦਾ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(Para 31)

ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤਿਵਾਤੀਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, - ਇੱਕ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਮਿਤੀ 18 ਮਈ, 1971 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ। ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਏ.ਡੀ. ਕੋਸ਼ਲ, ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਡੀ.ਐਸ. ਤੇਵਤੀਆ ਦੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। - 17 ਮਾਰਚ, 1972 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ।

1970 ਨੂੰ ਜਵਾਬਦੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਪੰਜਾਬ ਵੱਲੋਂ ਪੀ.ਐਸ.ਮਾਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਆਰ ਐਸ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਐਡਵੋਕੇਟ ਆਈ ਐਸ ਬਲਹਾਰਾ।

ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਕੋਸ਼ਲ, ਜੇ.—(1) ਇਹ ਅਪੀਲ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮਿਤੀ 20 ਜੁਲਾਈ, 1970 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜੁਰਮਾਂ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ 5(2) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 165-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ, 18 ਮਈ, 1971 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ., ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ, ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਵਾਲ

ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

(2) ਇਸ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ-ਕਮ-ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ 1st ਕਲਾਸ, ਬਟਾਲਾ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 2 ਰਾਹੀਂ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਈ। ਇੱਕ ਜਵੰਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਜੋਂ 200 ਨਕਦ ਅਤੇ ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1's) ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜੁਰਮ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ। 1 ਅਗਸਤ, 1969 ਨੂੰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਕਸ਼ਯਪ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੌਰਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕੇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਵੱਲੋਂ 14 ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ 27 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਦਲੀਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ, ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ (ਰਾਜਪਾਲ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (1) ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ, ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸ਼ਾਸਨ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ

(1) ਸੀ.ਆਰ. 1968 ਦਾ ਇੱਕ ਨੰਬਰ 1180 18 ਮਈ, 1970 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਰਕਾਰ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ "ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ" ਕੋਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।, ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਇਸ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਲਈ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸ਼੍ਰੀ ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਵਿੱਚ "ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਹੈ ਜੋ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਵੈਧ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

(4) ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ, (1), ਐਮ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਵਿੱਚ "ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ" ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇੱਕ ਰਾਜ, ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਧਾਰਾ 233 ਵਿੱਚ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, (2) ਉੱਤੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਕੇਸ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਹਾਜਨ ਅਤੇ ਵਿੱਲੋ, ਜੇ.ਜੇ., ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨਰ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਸਿਰਫ ਮੁਹੰਮਦ ਘੌਸ ਬਨਾਮ ਆਧਰਾ ਰਾਜ ' ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ । 3) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਇਹ ਸਨ। ਮੁਹੰਮਦ ਘੌਸ, ਜੋ ਮਦਰਾਸ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸੀਅਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਮਦਰਾਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਬਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਈਅਰ, ਜੇ., ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਏ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਘੌਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ

(2) 1970 PLR 841

(3) ਏਆਈਆਰ 1957 ਐਸਸੀ 246.

ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ ਮੁਹੰਮਦ ਗੌਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ । ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਘੌਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਮੁਹੰਮਦ ਘੌਸ ਨੇ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਚੋਂ ਇਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਹੁਕਮ ਜਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਉਸ ਦਾ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਸੀ ਜੋ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਾੜਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ:

“ਫਿਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਆਂਧਰਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 12 ਅਗਸਤ, 1954 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਾਂ ਹਟਾਇਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਉਸ ਅਥਾਰਟੀ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ 28 ਜਨਵਰੀ, 1954 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸਿਰਫ ਮੁਅੱਤਲੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਜਾਂ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦਾ ਹੈ।”

(5) ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜੋ ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ (ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਟਾਲਿਕਸ) ਨੂੰ *ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2)* ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ।

(6) *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1)* ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਸਾਬਕਾ "ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ" ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਉੱਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਵੈਧ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ.

(7) ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰ ਭਰਾ ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ. ਅਤੇ ਮੈਂ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਇਆ, ਤਾਂ *ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁੜ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ ਪਰ ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1)* ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

(8) ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਥੇ ਧਾਰਾ 154, ਧਾਰਾ 162, ਧਾਰਾ 166, ਧਾਰਾ 233 ਦੀ ਧਾਰਾ (1), ਧਾਰਾ 234, ਧਾਰਾ 235, ਧਾਰਾ 310 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।, ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 3, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (60) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 (1897 ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਨੰ. 10):

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ.

“154. (1) ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

“162. ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ:

“ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ, ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਸੰਘ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਥਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ।

"166. (1) ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

"(2) ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

“(3) ਰਾਜਪਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਲਈ, ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

"233. (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਅਤੇ ਤਾਇਨਾਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ, ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

---

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।"

"234. ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਨੂੰ।"

"235. ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਸਮੇਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗਾ। , ਪਰ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਉਸ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

310. (1) ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾ ਦਾ ਜਾਂ ਸੰਘ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਘ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਵਲ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਅਤੇ ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

“(2) ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਹੁਦਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਆਲ-ਇੰਡੀਆ ਸੇਵਾ ਦਾ ਜਾਂ ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ। , ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰੋ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ, ਉਸ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

---

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

- (2) ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (60) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ "ਰਾਜਪਾਲ" ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਵਿੱਚ "ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ" ਸਮੀਕਰਨ ਹੋਵੇ। ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।
- (3) ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੈਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ।
- (4) ਗਵਰਨਰ ਦੁਆਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 166 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਅਨੁਛੇਦ 311 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਟੀ ਸਿਰਫ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇ। ਨਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਅਥਾਰਟੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ।
- (5) ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ "ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ * * * ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ" ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ - ਬ੍ਰਾਂਚ) ਰੂਲਜ਼, 1951 ਦੇ ਭਾਗ ਡੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਿਯਮ 7 ਦੇ ਨਿਯਮ 1 ਅਤੇ ਉਪ-ਨਿਯਮ (1), ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ F ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਇਕੱਲਾ ਨਿਯਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਕਾ A ਅਤੇ B ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਤੀ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹਨ। ਦ

ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪਹਿਨੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀਵਾਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਾਂਗਾ।

(9) ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ, ਝਗੜਾ (1) ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਦਾਰਥ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 162 ਦੁਆਰਾ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੋਵੇਗਾ; ਪਰ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਦੇ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋ ਆਰਟੀਕਲਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਹੈ, ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 154 ਅਤੇ 166 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਰਟੀਕਲ 166 ਦੇ ਕਲਾਜ਼ (2) ਅਤੇ (3) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਉਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

(10) ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੁਆਰਾ "ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ" ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਸੀਵਿਥਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਹੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਕੀਮ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ (ਸੰਘ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੈ) ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ) ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੀਵਿਥਾਨ ਇਨ੍ਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਕੁਝ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(11) ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ, (4) ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 310 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਰਾਜ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਆਰਟੀਕਲ 310 ਇੱਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 162 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਆਰਟੀਕਲ 310 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਧਾਰਾ 154 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।

(13) ਏਆਈਆਰ 1961 ਐਸਸੀ 751— (1961)2 ਐਸਸੀਆਰ 679।

(13) ਮੌਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜਨਰਲ ਸੈਨੇਜਰ, ਨਾਰਥ ਈਸਟ ਫਰੰਟੀਅਰ ਰੇਲਵੇ ਅਤੇ ਹੋਰ, (5) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(14) ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਅਮ੍ਰਿਤਲਾਲ ਸ਼ੌਧਨ ਬਨਾਮ ਐਫ. ਐੱਨ. ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ, (6) ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉੱਠੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਸ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 258 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ ਕੰਮ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਦੱਖਿਆ:

"ਇਹ ਧਾਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨੂੰ ਉਹ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 123 ਅਧੀਨ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ; ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ Articles 26⁰ ਤੋਂ 279 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਲਈ; ਧਾਰਾ 356 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ; ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿੱਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ; ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ - ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰਨਾ - ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 258(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਂ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 258(1) ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀਮਤ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਭੁਲੇਖਾ. ਉਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ"

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

- (4) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 600
 (5) ਏਆਈਆਰ 1964 ਐਸਸੀ 648

ਆਰਟੀਕਲ 258(1) ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਿੱਤਰ ਕਾਰਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨ ਲਈ - ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ: ਧਾਰਾ 124 ਅਤੇ 217, ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ: ਧਾਰਾ 344, ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ: ਅਨੁਛੇਦ 340, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ: ਅਨੁਛੇਦ 338, ਨੌਕਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ: ਧਾਰਾ 310, ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮੰਗੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 311(2) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਜਾਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 258 ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀਆਂ।"

(15) ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ, (4) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6), (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ., ਰਾਓ ਬੀਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ; (7); ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 356 ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 52, 73 ਅਤੇ 77 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ.

(16) ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਬਨਾਮ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਹਿਮਾਂਸੂ ਕੁਮਾਰ ਬੋਸ, (8) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 217 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੱਜ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਜ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਰ, (9) ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 217(3) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਹਾਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(7) **ILR 1969 (I) Pb. & Hr. 176.**

(8) **ਏਆਈਆਰ 1965 ਐਸਸੀ 961**

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

(9) 1971 ਐਸ.ਐਲ.ਆਰ. 203.

ਮਹੱਤਵ ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 74 ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜੱਜ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਜੜ੍ਹ ਫੜਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸ਼ੱਕ ਜਾਂ ਦਿੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ਤਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਿਫ਼ਾਰਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਤੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਮੰਗਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਚੈਨਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਿਚਕਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ***** t . * * * * * ਆਰਟੀਕਲ 217(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਮੰਤਰੀਆਂ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਅੰਤਮਤਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟੀਪੀਵਾਸ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਸਲਾਹ ਜਾਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੁਆਰਾ ਰੰਗੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ”

(17) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਮਾਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦੀ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

---

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ। ਆਰਟੀਕਲ 233 ਅਤੇ 234 ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਨ।

(18) ਥੀਮੈਟਰ ਮੋਢੀ ਨੇ ਦੋਖਿਆ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ ਡੀ 237 ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨਿਰਵਿਘਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ *ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਿਊਏਂਗ ਨਾਥ ਬਾਗਚੀ*, (10) ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਈਲਿੰਗਟਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ 1912 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੀ ਧਾਰਾ 96-ਬੀ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਤਰੱਕੀ, ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੱਜਾਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੇਠਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੰਸਦ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਨੇ ਪੈਰਾ 337 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, *ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ* :

“ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਾਰਤਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰੇਡ ਤੋਂ ਗ੍ਰੇਡ ਤੱਕ ਤਰੱਕੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ **ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ** ਦੇ ਦਬਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੈਰੀਅਰ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਲੀਆ ਉਦਾਹਰਣਾਂ (ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ) ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ , ਜੋ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਰਸ਼ ਜੋ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਿਓਂ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ:

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ , ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧ ਸਨ (ਧਾਰਾ 254-25 6

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਧੀਨ ਫੰਜ਼ਦਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਸੀ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਤੁਰੰਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇੱਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਦੇਣ ਦਾ ਕੰਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਰਾਜਪਾਲ. ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 240 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ, ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਸਰਵੈਂਟ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁੰਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਉਸਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਐਕਟ, 1935, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਸੀ। ਧਾਰਾ 224 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਸਿਰਫ ਗਿਣਨ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ।

“ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਭਾਰਤ ਐਕਟ, 1935, ਅਧੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ XIV ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 233 ਤੋਂ 237 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਲੇਖ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚਾਂਟਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ। ਆਰਟੀਕਲਜ਼ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੀ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਥੋੜਾ ਅੱਗੇ ਗਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ 'ਨਿਯੰਤਰਣ' ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ * * * ਡਬਲਯੂ.

(19) ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 235 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ "ਨਿਯੰਤਰਣ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ:

“ਇਹ ਲੇਖ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 'ਨਿਯੰਤਰਣ*' ਦੇ ਕੇ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਡਰਾਫਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਨਿਰਮਾਣ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 50 ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

'50. ਰਾਜ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ।"

(20) ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ , (11) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਤੋਂ 237 ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਆਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਹੈ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਘੱਟ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ , ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਚ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਵਾਲ'। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਭਾਗ VI ਦੇ ਅਧਿਆਇ VI ਵਿੱਚ 'ਸਬਾਰਡੀਨੇਟ Courts' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲੇਖਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਸੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅੰਦੋਲਨ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅੰਦੋਲਨ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਐਨਸੀ ਈ . ower le vels

ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਆਰਟੀਕਲ 50 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਹੋਵੇਗੀ।

(21) ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜ ਅਲ, (12) ਵਿਚ ਬਰੀਚੀ ਦੇ ਕੇਸ (10) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਚਨੀਰਾ ਮੋਹਨ ਦੇ ਕੇਸ (ਆਈ.ਡੀ. (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਬਾਅਦ ਕੈਪੂਰ ਅਤੇ ਨਟੂਲਾ, ਜੇ.ਜੇ. ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਨੁਛੇਦ 233

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਧਾਰਾ 233 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 254 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935। *ਬਗੀਚੀ ਦੇ ਕੇਸ* (10) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ *ਜੈਅੰਤੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ* (6) (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਖੁਦ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪਾਲਣਾ *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਈ ਦੇ ਕੇਸ* (1) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਾਬੂ *ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ* -> (4) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ *ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਦੇ ਕੇਸ* (11) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਓਰੇਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(22) ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ *ਕੁਸੇਸਵਰ ਸੈਕੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ*, (13), ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਫਿਰ ਦੇਖਿਆ:

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ VI ਦਾ ਅਧਿਆਇ VI ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹੋਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, *ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨ੍ਰਿਪੇਂਦਰ ਨਾਥ ਬਾਗ: ਹੀ*, (10) ਇਹ ਸੇਵਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਆਈਸੀਟੀ ਜੱਜ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(23) ਇਹਨਾਂ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਜੋ ਨੁਕਤੇ ਉਭਰਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ VI ਦੇ ਅਧਿਆਏ VI ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧ ਜੋ ਅਦਾਲਤ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ

(12) 1969 ਐਸਐਲਆਰ 194.

(13) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 1616

ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਲੰਬਿਤਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀਆਂ ਕੋਰ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬੇੜਾ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਉਸਦੀ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਵਜੋਂ।

(24) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ “ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ” ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 233 ਵਿੱਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਚੀਜ਼, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜ। ਸਰਕਾਰ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 234 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਭਾਗ VI ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਧਿਆਇ VI ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਯਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ।

(25) *ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2)*, (ਸੁਪਰਾ) ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ *ਮੁਹੰਮਦ ਘੋਸ ਦੇ ਕੇਸ (3)*, (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਪਣੇ ਲਾਰਡ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ, ਜਿਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ। ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਦਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੀ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ "ਪ੍ਰਾਂਤ ਦਾ ਗਵਰਨਰ" ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ) ਜਿਸ ਕੋਲ ਮੁਹੰਮਦ ਘੋਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੁਹੰਮਦ ਘੋਸ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਾਂਤ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਗੋਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ *ਇਸ ਤੋਂ ਉਲਟ*, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਗੋਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਅੱਤਲ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਖਾਸ ਵਿਵਾਦ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਜ਼ੀਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

---

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

(26) ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਹਿਮਸ਼ੋਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੇਸ (2) (ਸੁਪਰਾ), ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 233 ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ। ਵਿਵਾਦ (1), ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(27) ਵਿਵਾਦ (2) ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਪਦਾਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (60) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਇਹ ਅੱਗੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਾ, ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 154 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਪਬੰਧ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਿਸਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਧਾਰਾ 154 ਅਤੇ 166 ਜਾਂ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕੇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਮਦਦਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(28) ਝਗੜਾ (3) ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਫਿਲਹਾਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਹੈ। ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਜੂ I ਰਿਸਪੂਡੈਂਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਲਈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਸਮਝੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ; ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਆਪਣੀ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਣਦੀ ਹੈ, ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ^{ਸੰਕਲਪ} ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਦੇ ਵੀ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। - ਨਿਰਮਾਤਾ।

(29) ContContention h(4) hasemerely>etoi becnoticedieto'<beCrejecte

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

untenable. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 154 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਨਿਹਿਤ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਧਾਰਾ (3) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਲਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਉਪਬੰਧ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 154 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ। ਧਾਰਾ 311 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਜਿਹੇ ਹਟਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਹੈ।

(30) Contention c(5) ਵੀ ਨੋਟਬਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਰੂਲਜ਼, 1951 ਦੇ ਭਾਗ ਡੀ ਵਿੱਚ asr correct.tieR 1 ਅਤੇ 7, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਰਾਜ ਨਿਆਂਇਕ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁਨ ਬੋਲਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ F ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ; ਪਰ ਫਿਰ ਉਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਆਰਟੀਕਲ 234 ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 311 ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ। ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ (4), (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ।

(31) ਮੈਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹਾਂ ਕਿ! ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ
(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੰਨਾ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਅਵੈਧ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.— (32) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਲਈ ਡਿੱਗਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ। ਸਗੋਂ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਤੱਥ ਇੱਕ ਤੰਗ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਕੋਸ਼ਲ, ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਵਾਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(33) ਸ਼੍ਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਧਾਰੀਵਾਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ 1 ਨੰ. ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 11 ਲੀਨ EthisJEap ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ। ਸਬੰਧਤ ਸਮੇਂ ਉਹ ਬਟਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸਬ-ਆਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ-ਕਮ-ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ 27 ਅਕਤੂਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਈ ਰਾਹੀਂ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ। ਇੱਕ ਜਵਦ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਸੀ, ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 200 ਨਕਦ ਅਤੇ ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਸ਼੍ਰੀ ਧਾਰੀਵਾਲ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਨਗਦੀ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਸਰਮੀਨਲ ਕੇਸ ਨੰਬਰ 1

ਅਤੇ 2 ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਨੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਸੀ। 1 ਅਗਸਤ, 1969 ਨੂੰ, ਸਬੰਧਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਐਕਸ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਲੀਟੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਰਡਰ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪੀ' ਅਨੁਸਾਰ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀ ਏ.ਐਨ. ਕਸ਼ਯਪ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹਨ।

(34) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 14 ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਿੱਚ 27 ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ,

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ - ਸ੍ਰੀ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸਪੈਸ਼ਲ ਜੱਜ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਸੋਢੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਾ ਖਰੜਾ ਆਦਿ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਫ਼ਤਰ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੇ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਐਕਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗਵਾਹ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਕਦੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖੇ ਸਨ। ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PX ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(35) *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਈ ਪੁਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (1)* ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਐਕਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਇਕ ਨੰਬਰ 1 ਸ੍ਰੀ ਧਾਰੀਵਾਲ ਦਾ ਏਪੀ ਪੁਆਇੰਟਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜਪਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨਕ ਕਾਰਜ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ। ਇਸ ਲਈ, ਉਸਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PX ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

(36) *The State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc.* ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਸ਼ਲ ਅਤੇ ਤਿਵਾਤੀਆ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਈ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1)*, ਅਤੇ *ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ (2)* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ 18 ਮਈ, 1971 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪੂਰਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹਨ। ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀਐਕਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

"ਆਰਡਰ"

ਜਦੋਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 202 ਮਿਤੀ 27 ਅਕਤੂਬਰ 1968 ਥਾਣਾ ਸਿਟੀ ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ. ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਤੇ 165-ਏ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ-

ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਧਾਰੀਵਾਲ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ., ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਬਟਾਲਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ), ਸ੍ਰੀ ਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਪਣੇ ਲਈ 10,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। 200 ਅਤੇ 'ਹਾਈਲੈਂਡ ਚੀਫ' ਵਿਸਕੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੋਤਲ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ। ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਜੋਵੰਦ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ, ਜੱਟ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਚੌਰਾ, ਥਾਣਾ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਸ੍ਰੀ ਸਰਦਾਰੀ ਲਾਈ ਨੰਦਾ ਪੁੱਤਰ ਗੰਗਾ ਰਾਮ, ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਕੇਲੜ ਕਲਾਂ, ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਤੋਂ ਬਰੀ ਹੋ ਕੇ 300, ਧਾਰੀਵਾਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਤਸੱਲੀ ਵਜੋਂ, ਉਪਰੋਕਤ ਸ੍ਰੀ ਜੋਵੰਦ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੰ: 40, ਮਿਤੀ 15 ਮਾਰਚ, 1968, ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਜਾਂ ਇਨਾਮ ਵਜੋਂ।

ਧਾਰਾ 323/34, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ, ਥਾਣਾ ਬਟਾਲਾ, ਫਿਰ ਉਸਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ, *****
* * * * *

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਸ੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਧਾਰੀਵਾਲ, ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ., ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬਟਾਲਾ (ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ) ਨੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। (1) ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਦੇ ਅਧੀਨ।

ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ
(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

(ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, (1947 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 2) ਜਾਂ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161, ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੁਣ, ਇਸ ਲਈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼੍ਰੀ ਓ.ਪੀ. ਧਾਰਵਾਲ ਪੀ.ਸੀ.ਐਸ. ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਬਟਾਲਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ (ਮੁਅੱਤਲੀ ਅਧੀਨ)।

ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ.

(ਐਸ.ਡੀ.) ਏ.ਐਨ. ਕਸ਼ਯਪ,

ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਪੰਜਾਬ।"

Dated, Chandigarh :
1st August, 1969.

(37) ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PX ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਉਸਾਰੀ 'ਤੇ ਚਾਲੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ: -

"234. ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ।

ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੁਣ ਤੁਰੰਤ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਕੀ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਵਿੱਚ ‘ਗਵਰਨਰ’ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ (ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ) ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?”

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

(38) ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ, ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਕੋਸ਼ਲ ਜੇ, (ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਰਾਏ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਂਗ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਲਈ।

(39) ਹੁਣ ਅਪੀਲ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁੱਢਲੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਵੱਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ ਜੇ. ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨਿਯੋਂਦਰ ਨਾਥ ਬਾਗਚੀ, (10) ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਾਲ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਤਰਕ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੱਲ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਦਲੀਲ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ 'ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਖਿੱਚੋਤਾਣ' ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੇ ਅੰਤਰ-ਖੇਡ ਲਈ ਚੁਣੀ ਗਈ ਕੌਸਲ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਢੰਗ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਵਿੱਚ 'ਗਵਰਨ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਥ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਕੱਲੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦਬਾਅ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਗਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਦੇ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ 'ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਸਿਆਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਸਮਾਨ. ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ (ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਤੋੜਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ) ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ।

(40) ਉਪਰੋਕਤ ਥੀਸਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੋਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਵਰਤਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਮਨੋ ਜਾਂਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(41) ਉਪਰੋਕਤ ਕਹੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ ਦਲੀਲ (ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ) ਵੱਡੇ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਇਕਦਮ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ? ਕੀ ਗਵਰਨਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ?

(42) ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਲਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

(43) ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸਾਰੀ ਦਲੀਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਪੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ (4) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। , ਅਤੇ ਫਿਰ ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਅਮਰਤਲਾਲ ਸ਼ੋਧਨ ਬਨਾਮ ਐੱਫ. ਐੱਨ. ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਵਿੱਚ। ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਹਨ- ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੇ ਦੋ-ਗੁਣਾ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਪੈਕਟਾਂ ਵਜੋਂ ਪਰਖਣਾ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਅਖੌਤੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣਾ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਵਰਨਰ ਕੋਲ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੀ ਧਾਰਾ 234 ਉਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(44) ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਸਮਝਣ

ਲਈ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਗ 5 ਦੇ ਅਧਿਆਇ 1 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਦਰਭ ਅਟੱਲ ਸਾਰਣੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ' ਅਤੇ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ' ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਪੂਰਵਜ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੋਝ ਪਾਏਗਾ।' 1935 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ। ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਪੂਰਵ-ਸੂਚਕ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। ਉਕਤ ਐਕਟ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜ। ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ-ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ। ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9, 10, 14 (1), 15, 17 (5), 19, 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਤੇ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮੇਜ਼ਬਾਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 12, 14 (1), 16, 31 (1), 42, 43 ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਸਰਲ ਅਧਿਐਨ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਸੰਸਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗਵਰ ਨਾਰ-ਜਨਰਲ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ ਜੋ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ. ਇਹ ਕੋਈ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ ਜੁਬਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਉਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਢਲਾ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਕੋਲ ਸਨ, ਨਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ. ਜਵਾਬ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ.

(45) The above-said result is in accordance with the fact that the above-mentioned provisions of the Constitution were intended to be applied to the Government of India and not to the States. It is clear that the provisions of the Constitution were intended to be applied to the Government of India and not to the States. It is clear that the provisions of the Constitution were intended to be applied to the Government of India and not to the States.

ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀ, ਅਰਥਾਤ ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਾਰਨਾ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਘ ਦਾ ਇੱਕ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਮਾਡਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜਾ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਗ 5 ਦੇ ਅਧਿਆਇ I ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੁੰਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚਿੱਤਰ-ਮੁਖੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਾਮਾਤਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਰਟੀਕਲ 74(1) ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਲਾਹ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 75 ਫਿਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਹੋਰ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਧਾਰਾ 75 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਘਰ। ਇਹ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦੀਆਂ ਕਿ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਸਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਹੈ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

(46) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ, ਕਦੇ ਵੀ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ), ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। *ਨਿਊਪੋਦਰ ਨਾਥ ਬਾਗਚੀ ਦੇ ਕੇਸ* (10) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ : -

"* * * ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਇਹ ਸਹਾਇਤਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਰਥ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਵ ਸਥਿਤੀ, ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

(47) ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਇਹ
(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾਵਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਪਣਾ ਕੇ ਜਾਂ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਕੀਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਅਣਡਿੱਠ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਡਰਾਂ ਨੂੰ ਡਾ. ਅਬੋਡਕਰ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਰਦ-ਖੁਰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਆਰਕੀਟੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੀ। ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਜਵਾਬ ਜੋ ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਵੀ. ਕਾਮਥ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ-

ਸ਼੍ਰੀ ਐਚ ਵੀ ਕਾਮਥ:

ਸਵਾਲ. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਕੀ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੀ ਉਹ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ?

A. ਮਾਨਯੋਗ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅਬੋਡਕਰ: ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਡਾ. ਅਬੋਡਕਰ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਅਯੰਗਰ ਨੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਰਹੂਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਹਿੰਦੂ ਕੋਡ ਬਿੱਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਵਿਆਪਕ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿੜ ਰਾਏ ਨਾਲ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਿਰਫ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੂਰਵ- - ਨਿਰਧਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੁਆਰਾ ਸਨ, ਡਾ. ਪਰਸ਼ਾਦ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦਬਾਇਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ।

(48) Equally clear; ਉਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕ ਨੇ EbyNB ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। N. Rauh ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ: -

“ਆਰਟੀਕਲ 74(1) ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ
(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਵੇ। ਇਸ ਲੇਖ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਦੇਖੋ—ਆਰਟੀਕਲ 163 ਜੋ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਲਈ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਅਧੀਨ, ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। *ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਪਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ।* ”

(49) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰੋਵਿਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ 'ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਕਾਸ' ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਥਾਰਟੀ ਨੇ ਫਿਰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅਧਿਆਇ 7 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ: -

"ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ V ਦੇ ਅਧਿਆਇ I ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਹਿਲੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਰਾਜ ਦਾ ਮੁਖੀ, ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦਾ ਅਸਲ ਮੁਖੀ ਵੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੰਤਰਾਲਾ ਸਿਰਫ ਉੱਥੇ ਹੈ। ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦੇਣਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਬਹਿਸਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਭਿਆਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸਮੇਲਨ ਦੁਆਰਾ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਚਿੱਤਰਕਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਹੈ। ਅਸਲੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ।"

(50) ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰੋਵਿਕ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਅਥਾਰਟੀ, ਅਰਥਾਤ, ਗ੍ਰੈਨਵਿਲ ਔਸਟਿਨ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। *ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ*, ਇਸਦੇ ਅਧਿਆਇ 5 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਆਧਾਰ ਪੱਥਰ (ਆਕਸਫੋਰਡ 1966)।

(51) ਉਪਰੋਕਤ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਾਏ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਦੇ ਵੀ, ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਿੰਦੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੁੰਦਾ)। *ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ*, (14) ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਦੀ ਬਣਤਰ ਵਿੱਚ ਸੰਖੀ ਹੈ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੰਸਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ: -

"ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਹ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 53(1) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੰਘ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ ਪਰ ਆਰਟੀਕਲ 75 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(14) ਏਆਈਆਰ 1955 ਐਸਸੀ 549।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁਖੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦਾ ਰਸਮੀ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਉਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜਪ੍ਰਮੁੱਖ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੀ ਉਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, 'ਇੱਕ ਹਾਈਫਨ ਜੋ ਜੁੜਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਬਕਲ ਹੈ। ਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪ੍ਰਿੰਸਿਪ ਬੈਂਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਰਨ ਕੇਸ (ਆਰਸੀ ਕੂਪਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ, (15), ਸ਼ਾਹ, ਜੇ., ਬਹੁਮਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:—

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਰ, (9), ਜਿਸ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 74 ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਦੀ ਰਾਏ ਤੋਂ, ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਖੇਤਰ ਸਭ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਮਾਮੂਲੀ ਅਤੇ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੇ ਸਿਰਫ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜੋ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ

(15) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 564.

ਨਿਯਮ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕੱਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਦਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਵਿਵੇਕ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਮੇਲਨ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਬਚਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਫਲੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਜਾਂ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਘ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀ, ਅਰਥਾਤ, ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਮਹਾਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ, ਅਰਥਾਤ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸੰਸਥਾਪਕ ਪਿਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲਈ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਾ ਰਾਜਾ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਰਾਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਰਾਜ ਕਰੇ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਯਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਘਰੇਲੂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(52) ਕੀ ਸਥਿਤੀ ਸੰਘ ਦੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀ, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਫਿਰ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਅਰਥਾਤ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੋਵਾਂ ਅਧਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਗ V ਦਾ ਅਧਿਆਇ 1 ਅਤੇ ਭਾਗ VI ਦਾ ਅਧਿਆਇ 2 ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਅਨ ਲਈ

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਬਦਲਾਵ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਹਨ। ਰਾਜ. ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਾਲੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸਮਾਨਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਕਸ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਕੋਲ ਵਧੇਰੇ ਸੀਮਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਚੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 155 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਛੇਦ 163(1) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“163(1) ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ।”

ਅਨੁਸਾਰੀ ਧਾਰਾ 74(1) ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਲੇਖ, ਇਸ ਲਈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸਲਾਹ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਉਸ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 371, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ (2) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੁਬਾਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 371-ਏ ਉਪ ਧਾਰਾ 1(ਬੀ) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਨਾਗਾਲੈਂਡ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੁਬਾਰਾ ਧਾਰਾ 371-ਏ, ਉਪ ਧਾਰਾ 2 (ਬੀ) ਅਤੇ (ਐਫ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਛੇਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ

ਪੈਰਾ 9 ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਪੈਰਾ 18, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ

ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

(53) ਅਨੁਛੇਦ 163(1) ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ, ਸਿਰਫ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਾਕੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ।

(54) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਤਤਕਾਲੀ ਪੂਰਵਜ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਦਾ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖੇਤਰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 50, 51, 57, 58, 59, 60 (ਐਲ) (ਏ), 62, 63, 74 (2), 75, 76, 78 (4), 84, 86(2), 89, 92 ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੈਕਸ਼ਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 50, 52, 54, 55, 56, 88, 89, 254 (1) ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 52, 57(3), 83(3) ਅਤੇ 273(3) ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਭਾਸ਼ਾ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧ. ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਸਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਸਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(55) ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੁਰਲੱਭ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਨ ਇਹ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਸਲਾਹ ਬਾਕੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 356 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc. (Sandhwalia, J.)

ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੈਬਨਿਟ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹਨਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(56) ਇਸ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (14) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ: -

"ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧ; ਰਾਜਪਾਲ ਜਾਂ ਰਾਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੈ ਜੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ।

ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਬੋਸ ਬਨਾਮ ਡਾ. ਐਚ.ਸੀ. ਮੁਖਰਜੀ, ਰਾਜਪਾਲ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ (16) ਵਿੱਚ ,
ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਵਿਧਾਨ
ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਅਨੁਛੇਦ 171(3) (ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਜਸਟਿਸ ਬੋਸ (ਜਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਸਜਾਇਆ) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ: -

“ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਨੁਛੇਦ 163 ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 171 ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੀਕਰਨ "ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ" ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਮੀਕਰਨ "ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ" ਉਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੈਕਸ਼ਨ 50 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ,

(16) A.I.R. 1952 Cal. 799.

51, 52(3), 55, 56, 57, 58, 228 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਰਾਜਪਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਿਰਫ਼ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 163(3) (sic) ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਨੁਛੇਦ 163 ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤਤਾ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।”

CL .- * x_ , : - - x -

(57) ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਭੂਤ ਹੁਣ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਲਬੇ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬੇ ਦੱਬੇ ਪਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕਲਪ ਹਨ ਜੋ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜਪਾਲ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਸਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ।

(58) ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਘੋਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੋਈ ਵੀ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੱਲ ਮੁੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੂਲ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਹੈ, ਇਸਲਈ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਉਸੇ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਣ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਪੀਐਕਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵੈਧ ਹੋਣ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਨ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(59) ਇਹ ਥੀਸਟਿਕ ਕੰਟੈਸ਼ਨ 1bekilacking101 ਪੂਰੀ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935, ਅਰਥਾਤ ਧਾਰਾ 254 ਅਤੇ 255 ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 254(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ, ਸੂਬੇ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc., (Sandhwalia, J.)

ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ, ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਮੁੜ-ਸਿਫਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਲਾਹ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(2) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੈਰਿਸਟਰ, ਸਕਾਟ ਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਫੈਕਲਟੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(3) * * * *

ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏਗਾ। ਇੱਕ ਸੂਬਾ।

ਅਨੁਛੇਦ 233(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ, ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(2) ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਉਹ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਵਕੀਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਅਨੁਛੇਦ 234. ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਪੀ¹ ਯੂਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ।

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc., (Sandhwalia, J.)

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, 'ਸਬਾਰਡੀਨੇਟ ਸਿਵਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਸਿਵਲ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਅਸਾਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(3) * * * ◆◆

(4) * * * * *

(60) ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 254 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 254 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਧਾਰਾ 254 ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣਾ। ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਵੈ-ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਿਥੋਂ ਤੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਧਾਰਾ 233 ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਕੇ "ਉਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅਭਿਆਸ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 254 ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਫਰੇਮਰਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 233 ਵਿੱਚ "ਗਵਰਨਰ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ "ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ", ਜਾਂ "ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ" ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(61) ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 254 ਅਤੇ 255 ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਅਸਾਮੀਆਂ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਨਿਆਂਇਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜੇ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 255 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 234 ਨੂੰ ਫਿਰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਢਾਲ ਲਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 255 ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 234 ਵਿੱਚ, ਦਰਮਦ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc., (Sandhwalia, J.)

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹੋਰ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸੀ। . ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਇਸ ਲਈ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 1935 ਦੇ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(62) ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਜਾਂ 234 ਵਿੱਚ "ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ" ਜਾਂ "ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਗੈਰ-ਵਾਜ਼ਬ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪਾਉਣ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉੱਥੇ, ਦੋਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ "ਰਾਜ ਦਾ ਰਾਜਪਾਲ" ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਸ਼ਬਦ ਸੰਕੇਤਕ ਜਾਂ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਢੰਗ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਨਿਯਮ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਕਰਨਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 233 ਜਾਂ 234 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਜਾਂ ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਅਟੱਲ ਬੇਹੁਦਾਤਾ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਾ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। *ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਤਾਰਾ ਚੰਦ ਮੋਦੀ (17)* ਵਿੱਚ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦੁਹਰਾਇਆ :

“ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ ਜਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੜ੍ਹਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਲੋਟ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਵਜ਼ਨਦਾਰ ਅਤੇ ਬੰਧਨ ਵਾਲੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵੀ ਆਰਟੀਕਲ 233 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ *ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਦੇ ਕੇਸ (11)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ:

“ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਦੇ ਅਧੀਨ “ਰਾਜਪਾਲ” ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਸਮੀਕਰਨ “ਰਾਜਪਾਲ” ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜਪਾਲ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(63) ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਾਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ" ਜਾਂ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ" ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(64) ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਣ ਲਈ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc., (Sandhwalia, J.)

ਸਮਰੱਥਾ" ਅਤੇ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ" ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਭਰੋਸਾ ਨਿਊਪੋਦਰ ਨਾਥ ਬਾਗਚੀ ਦੇ ^{ਜੀਨੀਅਰ} ਕੇਸ (10) ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਢਲਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ, ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਸੀਵਿਲ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 235 ਅਤੇ 311 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 235 ਵਿਚ ਵਰਤੇ ਗਏ "ਨਿਯੰਤਰਣ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ। ਇਹ ਬਿੰਦੂ ਜੋ ਇਸ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ, ਬਗੀਚੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। (10)। ਹਿਦਾਇਤੁੱਲਾ ਜੇ. (ਉਦੋਂ ਉਸਦਾ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਸੀ) ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਆਰਟੀਕਲ 233 ਤੋਂ 237 ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਸਦੀ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਸਾਲ 1912 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਆਈਲਿੰਗਟਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਯੁਕਤ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1919 ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸਲਿੰਗਟਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਬਾਗਚੀ ਦੇ ਕੇਸ (10) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

"ਇਸਲਿੰਗਟਨ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਮੁਰਦਾ ਪੱਤਰ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।"

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ:

"ਨਿਆਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਸੀ."

ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ", "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣਾ" ਜਾਂ "ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ" ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਆਦਿ ਦੇ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਧਾਂਸੂ ਸੇਖਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (18) ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਹੇਜ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਮਾਰਿਆ ਸੀ। ਬਾਗਚੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਵਧਾਨੀ: -

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਇਕੋ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc., (Sandhwalia, J.)

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਇਕਮਾਤਰ ਨਿਗਰਾਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਉੱਠਿਆ ਸੀ।

ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ:

“ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤੱਤ ਹੈ ਉਹ ਇਸਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹਰ ਨਿਰੀਖਣ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਤਰਕ ਨਾਲ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ”

(65) ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ (4) 'ਤੇ ਕੁਝ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 22 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੁਬਾਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੋ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਚ ਵਿੱਚ, ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ: -

"ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਅਦ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਅਨੁਛੇਦ 309 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਉਕਤ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਧੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਉਕਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੰਬਰ (2) ਨੂੰ (3), (4), (5) ਅਤੇ (6) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਉਪ-ਕਥਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 309 ਅਧੀਨ ਜੋ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਧਾਰਾ 310 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਨਾਇਡੂ, ਜੇ., ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਬਹੁਮਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਸੀ। 4), ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮ 149(3) ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਵੈਧ ਸੀ ਕਿ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੇਲਵੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸੀ।

ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਉਪਾਧਿਆ ਦੇ ਕੇਸ (4), ਇਸ ਲਈ, ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੜ੍ਹੇ, ਇਹ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਵੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

(66) ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6) ਵਿੱਚ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 258(1) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮੂਲ ਅਨੁਪਾਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 258(1) ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਜੋ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 258 ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਸੰਘ ਦੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 123, 356, 360 ਅਤੇ 309 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੰਘ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸੌਂਪੇ ਜਾਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਧਾਰਾ 258(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 124, 217, 344, 340, 330, 310 ਅਤੇ 311 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਅਨੁਛੇਦ 258 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੁਆਰਾ ਗਿਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰਸਰੀ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸਦੀ ਕੈਬਨਿਟ। ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਉਚਾਰਨ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਫ. ਐੱਨ. ਰਾਣਾ ਦੇ ਕੇਸ (6) ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 123 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਸੀ। ਆਰਸੀ ਕੂਪਰ ਦੇ ਕੇਸ (15) ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ: -

"ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੀ ਇੱਕ ਦਿੱਤੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਸਾਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਜਯੰਤੀਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਲਈ ਕੋਈ ਵਾਰੰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ

State of Punjab v. Om Parkash Dharwal, etc., (Sandhwalia, J.)

ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।
 ਵਿਵੇਕ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ। ਦਰਅਸਲ
 ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਇਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ
 ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਲੱਭਣ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਧਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ
 ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ।

(67) ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪਿਛਲੇ 22 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਲੇ-
 ਦੁਆਲੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੀ
 ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆਇਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ

'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ' ਜਾਂ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣਾ' ਜਾਂ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ'
 ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
 ਸਮਾਨ ਸਥਿਤੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ
 ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜਿੱਥੇ C< ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ
 ਉਸ ਉੱਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ।
 ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ 233 ਤੋਂ 237 ਤੱਕ, ਇਹ ਹਾਲੀਆ-
 ly ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ -
 ਐੱਮ ਮੁਹੰਮਦ ਘੋਲਿਸ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ

ਆਂਧਰਾ (3), ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਨ ਐਨ ਬਾਗਚੀ (10), ਚੰਦਰ ਮੋਹਨ ਬਨਾਮ ਯੂਪੀ ਰਾਜ (11), ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰੰਗਾ ਮੁਹੰਮਦ (19), ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸੁਧਾਸੂ ਸੇਖਰ ਮਿਸ਼ਰਾ (18), ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੁਸ਼ੇਸ਼ਵਰ ਸੈਕੀਆ (13) ਅਤੇ ਚੰਦਰਮੌਲੋਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਬਨਾਮ ਪਟਨਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (20)। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਉਕਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

॥

(68) HaviHavings. ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਫੈਸਲਾ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (12) ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 233 ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ (ਹੁਣ ਮਾਨਯੋਗ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ) ਦੀ ਚੀਫ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਦਲੀਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਠਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਇਹਨਾਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਜਾਲ ਜਿਸ ਦੁਆਲੇ ਬੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 233 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ 'ਰਾਜਪਾਲ' ਨੂੰ 'ਉਸਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਹੈਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਵਿੱਚ, ਗਵਰਨਰ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ (ਭਾਵ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ) ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅੰਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ -ਯੂ

- (19) ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 903.
(20) ਏਆਈਆਰ 1970 ਐਸਸੀ 370।

ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 2 33(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਅਹੁਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਮੰਤਰਾਲਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਰੀਖਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

“ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 233(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 254 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਨ੍ਰਿਪੇਂਦਰ ਨਾਥ ਬਾਗਚੀ (10) (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰਾਜਪਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਅਮਰਤਲਾਲ ਸ਼ੋਧਨ ਬਨਾਮ ਐੱਫ. ਐੱਨ. ਰਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (6)* ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਿਤ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜਪਾਲ ਖੁਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਿਤ ਐੱਪ ■ ਓਨਟਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 233 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕਾਰਜ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸੰਘ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਖੋਜੀ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਦੂਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਖੇਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(69) WittWithpdeepxrespect, ille ਲਓ!Wviewt thIata theovave-s ਨਿਰੀਖਣ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 233 ਤੋਂ 237 ਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ।

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਬਾਗ਼ਚੀ (10) ਅਤੇ *ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸਾਂ (6)* ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸੰਕਲਪ ਦਾ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਸ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਮੇਰਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਉਲਟ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 233(1) ਦੇ ਉਸੇ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਉਹਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੈਬਨਿਟਾਂ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ* ਦੁਆਰਾ ਕੁਝ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 233(1) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਟੱਲ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟਰੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (12)* ਦਾ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

(70) ਇਹ ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਿਸਟਰ ਮਿੱਤਲ, ਅਰਥਾਤ, *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦਾ ਕੇਸ (1)* (ਸੁਪਰਾ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਈ ਮੈਰੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ

ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਛਾਣ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 233 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ* (12) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਧਾਰਾ 233(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪੂਰਵ-ਲੋੜਾਂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ। ਦਰਅਸਲ ਮੈਨੂੰ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ., ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਕਹਿਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਭਰਾ ਮਹਾਜਨ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਨੇ ਆਰ.ਟੀ.ਆਈ. cle! 233(1) ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ* (1) ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਮੈਨੂੰ, ਪਰ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 233 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ* (12) (ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ) ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨੋਟਿਸ ਜੋ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੈਪਾ ਸਿਟੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(71) ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਮਿੱਤਲ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਤਰਕ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਵਿੱਚ 'ਗਵਰਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ! ਸੀਬੀਐਨਐਸਟੀਟੀਯੂਸ਼ਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਲੇਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੇਟੈਂਟ ਕਨ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 'ਗਵਰਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਮਾਪਦੰਡ ਜਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ 'ਗਵਰਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਗਲਤ ਕਿਉਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਥਿਰ ਦਲੀਲ ਅੱਗੇ ਵਧੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਰਾਜਪਾਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਸਦੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ। ਅਨੁਛੇਦ 161, 163, 165(3) (ਈ) ਅਤੇ 171(5), 202, 205, 213(1) ਅਤੇ 213(2)(ਬੀ) ਵਿੱਚ 'ਗਵਰਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਵਰਗੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਸਲ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਤੀਜਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਰਟੀਕਲ 233 ਅਤੇ 234 ਵਿੱਚ 'ਰਾਜਪਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਸਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ 'ਰਾਜਪਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਭਾਗ VI ਦੇ ਅਧਿਆਇ 1 ਤੋਂ 4 ਵਿੱਚ 'ਸਟੇਟ ਗੋ vernment' ਸ਼ਬਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ 'ਗਵਰਨਰ' ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

(72) ਧਾਰਾ 124 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 217 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਕਦੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 124 ਅਤੇ 217 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਕੈਪਾ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਿਆਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਜੋ ਉਸਦੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਅਮਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਸਲਾਹ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਕਿਉਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਜੱਜ, ਅਰਥਾਤ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਲੋੜੇ ਅਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 217 (3) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀ ਉਮਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ - ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਲਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਰ (9) ਦੇ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ :-

“ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੰਘ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਆਰਟੀਕਲ 217 (3) ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਆਰਟੀਕਲ 217(3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੰਭੀਰ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲਾ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ 'ਤੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਭਾਵ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 217 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਨੁਛੇਦ 217 (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਉਮਰਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਆਪਣੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(73) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਦਲੀਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਲਾਘਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੈਂ ਇਹ ਪੁੱਛਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਵੇਕ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖ ਕੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 254, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਦੇਸ਼ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਦੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਬਾਗਚੀ ਦੇ ਕੇਸ (10)* ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, 'ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲੌਕਿਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਚਿੰਤਾ ਸੀ।' ਯੂਰਪੀਅਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇਹ ਉਦੇਸ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਹੁਣ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਪੂਰਵ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 254 ਤੋਂ ਧਾਰਾ 233 ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ 'ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦਾ ਕੁਝ ਅਰਥ ਅਤੇ ਤੱਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਝਾਈ ਗਈ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸੌਂਪ ਕੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਬੇਕਾਬੂ, ਬੇਰੋਕ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਨੂੰਨੀ ਵਿਵੇਕ (ਜੋ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਲਈ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾਯੋਗ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਉਂਦੇ। ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਉਲਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ।

(74) ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਾ 234 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 154 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। 162 ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤੱਕ ਵਧੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਦੀ ਐਂਟਰੀ 3 ਹੈ ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

»

"ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਨਿਆਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਕਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਫੀਸਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ।"

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ, ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਅਧੀਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਉਸਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਰਾਜਪਾਲ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਕਿਉਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਮ ਜਵਿਆ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (14) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 162 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ: -

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲੇਖ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸੂਚੀ II ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹੈ। ਅਥਾਰਟੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ।

ਅਤੇ ਦੁਬਾਰਾ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ਇਸਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ "ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਏ ਜਾਣ" ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਜੈ ਵਿਰੋਧੀ ਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6) ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ :-

** * * * . ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ

ਜੋ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਹ ਕੁਝ ਕਾਰਜ ਜੋ ਤਿੰਨ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ- ਵਿਧਾਨਕ, ਨਿਆਂਇਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ, ਨੂੰ ਫੁਟਕਲ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੰਕਸ਼ਨ ਜੋ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਾਲਸਬਰੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਤੀਜਾ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵੋਲ. 7, ਕਲਾ; 409 ਪੀ. 192 ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਵਿਆਪਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਖੋਹ ਲਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ, ਤਾਜ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕ੍ਰਿਤ ਇੰਡਸ ਟ੍ਰਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ, ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ, ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ, ਆਵਾਜਾਈ, ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਬੀਮੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਵਾਂ।'

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਡ ਅਤੇ ਫਿਲਿਪਸ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ 6 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪੀ. 16 ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਰਗਾਂ, ਵਿਧਾਨਕ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ (ਜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ) ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਹੈ!"

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਆਂ ਨੇ ਨਿਪਟਾਏ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਫੰਕਸ਼ਨ ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਹੋਣ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਿਆਂਇਕ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ, ਮੈਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਹ ਲੇਖ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਢੰਗ ਜਾਂ ਤਰੀਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 234 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜੋ ਚੌਥੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਰਾਜਪਾਲ ਅਜਿਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਦਰਾਮਦ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ

ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ। ਮੇਰਾ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 233 ਅਤੇ 234 ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(75) *ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਪੁਰੀ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ* ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 233 ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ*, (12) ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਨਿਰਭਰਤਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ *ਬਾਬੂ ਰਾਮ ਵਿਪਾਧਿਆਏ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ* ਨਿਰੀਖਣਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ *ਮੋਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਦੇ ਕੇਸ (5) ਵਿੱਚ* ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਆਯਾਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਪਹੁੰਚਿਆ. ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 233 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ।

(76) *ਜੈਅੰਤੀਲਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6) ਦੇ* ਨਿਰੀਖਣ ਤੋਂ ਪੇਟੈਂਟ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 12 ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 124 ਅਤੇ 217 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਉਸ ਅਧਿਆਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਧਾਰਾ 217 ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪ- ਆਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ? ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ.

(77) ਮੈਂ ਹੁਣ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਵੱਲ ਆ ਸਕਦਾ ਹਾਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 233 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ 234 ਦੀ ਪੂਰਵ ਸੰਧੀ ਧਾਰਾ, ਅਰਥਾਤ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 255 ਨੇ ਧਾਰਾ 254 ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੱਖੇ ਅੰਤਰ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਟ੍ਰੈਕਟ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਘਟੀਆ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਵੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵੱਖਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਐਕਟ 1935 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੱਖਰੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਸ ਧਾਰਾ 234 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।, ਇਹ ਸੁਬਾਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਇਨਕਮ ਝੁਕਣ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਤਿੱਖੀ ਅੰਤਰ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਛੇਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਬੰਧਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮ ਆਰਟੀਕਲ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਸਮੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 234 ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। . ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 26 ਅਕਤੂਬਰ, 1951 ਨੂੰ ਹੋਮ ਗਜ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਨਿਯਮ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਹਟਾਉਣ, ਬਰਖਾਸਤਗੀ, ਨਿੰਦਾ ਆਦਿ ਲਈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਾਰੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੋਝ ਦੇਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ।

ਅਧੀਨ ਜੱਜ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਉਪਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ 'ਡੀ' ਵਿਚਲੇ ਨਿਯਮ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸਦਾ ਹੇਠਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

“ਚੁਣੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਜਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਪ-ਆਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜਾਂ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਰੇਕ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਨੂੰ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਪਰ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਿਆਦ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ। ”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਜੁਰਮਾਨੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਭਾਗ 'ਐਫ' ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੰਤਿਕਾ 'ਏ' ਅਤੇ 'ਬੀ' ਜੋ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਪੇਰੂ ਸਾਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਅੰਤਿਕਾ 'ਏ' ਦੀਆਂ ਇੰਦਰਾਜ਼ਾਂ (e), (f) ਅਤੇ (ਜੀ) ਵਿੱਚ, ਸਬ-ਆਰਡੀਨੇਟ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਮੁਅੱਤਲੀ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਤਿਕਾ 'ਬੀ' ਦੇ ਤਹਿਤ, ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਅਤੇ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਮੁੜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਅੰਤਿਕਾ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਦਲੀਲ ਉਹਨਾਂ ਆਮ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਇਹ ਨਿਯਮ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਮਿਸਲ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ, 1947 ਦੀ ਧਾਰਾ 6 (ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਬੰਧਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ PX ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੀ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ

ਅਥਾਰਟੀ ਕੌਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਹੇਠਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਯੋਗ ਮਨਜ਼ੂਰੀ PX ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6(1)(b) ਅਤੇ (c) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

6. ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ-

- (1) ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 161 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 164 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 165, ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3-ਏ) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਪਿਛਲੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕ ਦੁਆਰਾ ਵਚਨਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ,

(a) *   ♦♦   * _

- (b) ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ,

- (c) ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਤੰਬੂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਇਹ ਪੇਟੈਂਟ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਯੁਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 6(1) ਅਧੀਨ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰ (ਅਲਾਟਮੈਂਟ) ਨਿਯਮ 1966 'ਤੇ ਸਹੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਿਕਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਐਂਟਰੀ 18 ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਂਟਰੀ 28(1) 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਸਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਉਸ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਦਾਗ, ਇਸ ਲਈ, ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PX ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ

(78) ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿੰਦੂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2) ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਅਧੀਨ ਜੱਜ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਪਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟਾਇਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਅਤੇ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਦੋਵੇਂ ਜਾਇਜ਼ ਸਨ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ *ਮੁਹੰਮਦ ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। - ਘੁਸ ਦਾ ਕੇਸ (3)*। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦਾ ਕੇਸ (12)*, *ਬਾਗਚੀ ਦਾ ਕੇਸ (10)* ਅਤੇ *ਜੋਤੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਿੱਤਰ ਦਾ ਕੇਸ (8)* ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਰੀਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢਿੱਲੇ, ਜੇ. ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਆਰਟੀਕਲ 233 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ. ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਿਰਫ *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (12)* ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਐਪਾ ਦੁਆਰਾ ਸਾਬਕਾ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। *ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (2)* ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਅਤੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੀਵਿਯਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(79) ਅਪੀਲ ਲਾਂਟ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜਨਰਲ ਕਲਾਜ਼ ਐਕਟ, 1897 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(60) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਿਯਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੀਵਿਯਾਨ ਵਿੱਚ ਸੱਤਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਾਜਪਾਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੂਲ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜਪਾਲ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਵੀ ਇੱਛਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ 'ਰਾਜਪਾਲ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 'ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਹੋਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(80) *ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਟੰਡਨ ਦੇ ਕੇਸ (12)* 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸੀ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 233(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਖਣਯੋਗ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ, ਅਰਥਾਤ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ 1 ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ *ਮਤੀ ਰਾਮ ਡੇਕਾ ਦੇ ਕੇਸ (5)* ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ

ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 309 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਯਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ, ਧਾਰਾ 310 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਕਤ ਅਨੰਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

(81) ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਧਾਰਾ 166 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) 'ਤੇ ਵੀ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਸਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀਐਕਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। I, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੀਐਕਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਇਹਨਾਂ ਬਹਿਸਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ।

(82) ਇਸ ਲਈ, ਮੈਂ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜਪਾਲ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਰਸਮੀ ਮੁਖੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਮਰੱਥਾ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਵਿਵੇਕ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਰਾਜਪਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਰਵਿਸ (ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਬ੍ਰਾਂਚ) ਰੂਲਜ਼, 1951 ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰੋਵਿਜ਼ਨਜ਼ ਵੈਧ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 234 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਧੀਵਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰੂਲਜ਼ ਆਫ਼ ਬਿਜ਼ਨਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹਨ।

(83) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਐਗਜ਼ੀ ਬਿਟ ਪੀਐਕਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1, ਸ੍ਰੀ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਧਾਰਵਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਇਹ ਵੈਧ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜਾਂਗਾ।

ਡੀ.ਐਸ.ਟੀ. ਈਵਾਤੀਆ, ਜੇ. : -

(84) ਮੇਰੇ ਭਰਾਵਾਂ ਕੋਸ਼ਲ ਅਤੇ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ

ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ

(85) ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਰਾਇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਕੇਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕੇ. ਐਸ. ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੰਚਨ